

Klagenemnda for miljøinformasjon

VEDTAK I SAK 2017/9

Klager: Lars Engebretsen
Hertug Skules gt. 15B
0652 Oslo

Innklaget: Svaice AS
Tor Føyns vei 7
8160 Glomfjord

Saken gjelder

Saken gjelder krav om innsyn i miljøinformasjon hos virksomheten Svaice AS. Svaice AS har i årene 2015 og 2016 hatt tillatelse til prøveuttak av is fra brearm "Tretten-null-to" av Svartisen (Vestisen), og jobber nå med en reguleringsplan for permanent drift for denne aktiviteten. Isen vil selskapet selge videre som isbiter til barer og restauranter verden over.

Saksgang og partenes anførsler

Lars Engebretsen fremsatte 21.9.2017 følgende krav overfor Svaice AS:

"Jeg ønsker å få innsyn i miljøinformasjon om Svaice AS' virksomhet med å hente ut og omsette is fra Svartisen. Jeg er særlig interessert i informasjon om mulige konsekvenser virksomheten kan ha for miljøet i området rundt breen, knyttet til selve utvinningen og transporten, og hvilke vurderinger som er gjort om forholdet mellom virksomheten og regler til beskyttelse av miljø, naturmangfold og bærekraft."

Svaice AS besvarte henvendelsen samme dag: *"Dette er ikke tilgjengelig informasjon før kommunen har behandlet reguleringsplanen for området sommeren 2018."*

Avslaget ble påklaget til Klagenemnda for miljøinformasjon i e-post av 3.10.2017. Klager viser til at avslaget ikke fremstår som rimelig. Det vises til miljøinformasjonsloven §§ 11 og 17. Klager anfører at det dreier seg om virksomhet i et verneområde, og at det er i allmennhetens interesse å få innsyn i de vurderinger som selskapet har gjort for å sikre at virksomheten ikke krenker vernet i området, eller påfører miljøskader. Det anføres videre at det uansett er vanskelig å se at innklagede har tatt

konkret stilling til forholdet mellom innsynsbegjæringen og de konkrete unntakshjemlene i miljøinformasjonsloven. Klager ønsker derfor at klagenemnda vurderer om dette er et lovlig avslag.

Sekretariatet for miljøklagenemnda oversendte klagen til Svaice AS i brev 25.10.2017, og satte frist for å komme med kommentarer til klagen til 16.11.2017. Svaice AS oversendte sitt tilsvar 06.11.2017. Innklagede viser til at den etterspurte informasjonen ikke er tilgjengelig før kommunen har behandlet reguleringsplanen for området. Det anføres at den pågående saksbehandlingen i kommunen med tilhørende reguleringsplan har til hensikt å avdekke potensielle miljøeffekter. Selskapet har ingen data som tilsier at denne virksomheten kommer til å medføre en belastning for naturen. Det anføres videre at selskapet for tiden ikke er et selskap i ordinær drift, og at de til nå kun har utført testuttak av is i 2015. Innklagede ber derfor klagenemnda ta kontakt igjen når selskapet er i drift.

Nemndas vurdering

Nemnda vil først beklage den lange saksbehandlingstiden.

Rettslig grunnlag

I henhold til mil. § 19 er Klagenemnda klageinstans for avslag på krav om miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven kap. 4 (Miljøinformasjon og virksomhet) og etter produktkontrollloven § 10. I denne saken vil det være reglene i miljøinformasjonsloven som vil være det rettslige grunnlaget for å vurdere om klager har krav på å få utlevert informasjonen han etterspør.

Gjelder kravet miljøinformasjon, jf. mil. § 16 jf. § 2?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 første ledd at enhver har rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Med miljøinformasjon menes både faktiske opplysninger og vurderinger om miljøet, og faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 bokstav a) og b).

Nemnda finner det klart at informasjonskravets første del, dvs. *informasjon om mulige konsekvenser virksomheten kan ha for miljøet i området rundt breen, knyttet til selve utvinningen og transporten*, gjelder miljøinformasjon slik dette er definert i mil. § 2.

Det fremgår av mil. § 2 bokstav b) fjerde strekpunkt at begrepet miljøinformasjon også omfatter faktiske opplysninger og vurderinger om administrative avgjørelser og tiltak som påvirker eller kan påvirke miljøet. Det fremgår videre av bestemmelsen at administrative avgjørelser og tiltak bl.a. omfatter enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger.

Nemnda ser det slik at også siste del av informasjonskravet, dvs. *hvilke vurderinger som er gjort om forholdet mellom virksomheten og regler til beskyttelse av miljø, naturmangfold og bærekraft*, er å anse som et krav om "miljøinformasjon", slik dette er definert i mil. § 2.

Gjelder kravet miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. mil § 16?

Innklagede har anført at de pr. i dag ikke er et selskap i drift. Det er imidlertid på det rene at Svaice AS har drevet aktivitet i 2015, og at det planlegges aktivitet fremover. Selv om det ikke fremgår eksplisitt, mener Nemnda at det er naturlig å forstå kravet slik at det gjelder informasjon både ift.

avslutta aktivitet og til fremtidig planlagt aktivitet. Miljøinformasjonsloven omfatter begge forhold. Nemnda kan derfor ikke se at innklagedes anførsler her kan føre fram.

Det er ikke enhver miljøinformasjon virksomheten har plikt til å utgi informasjon om. I henhold til mil. § 16 første ledd er det miljøinformasjon som gjelder *"forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet"* som enhver har rett på å få fra virksomheten.

Informasjonsplikten etter § 16 er sammenfallende med det virksomheten plikter å ha kunnskap om etter § 9 i loven.

Innklagede har hatt midlertidig dispensasjon fra kommuneplanens arealdel og fra lov om motorferdsel i utmark for drift av virksomheten i 2015 og 2016. I vedtak fra kommunen er det bl.a. satt vilkår om maksimalt uttak av is og om evaluering av tiltaket og dets virkninger for isbreen, reindrift, friluftsliv og natur/miljø i området, herunder evaluering av støy fra helikoptertransporten. Det er også satt krav om reguleringsplan for eventuell videre drift.

Aktiviteten det etterspørres informasjon om har foregått og planlegges å skje på brearm "Tretten-null-to" på Svartisen, nær Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det fremgår av forslag til planprogram¹ at store deler av Svartisen er kartlagt som friluftsområde av svært viktig verdi. I referat fra oppstartsmøtet fremgår det videre at breområdet også er klassifisert som en landskapstype av svært stor verdi og at reindriften har beiteinteresser og trekkleier nært opp til området. I Fylkesmannen i Nordlands uttalelse 23.1.2018 til varsel om planoppstart fremgår videre at fjellområdet, til tross for vassdragsreguleringen i området, i kraft av sin størrelse, sammenheng og områder med stor grad av urørthet, har en viktig funksjon for arealkrevende arter, glasiologiske prosesser og friluftsliv.

Aktiviteten innebærer uttak av en naturressurs, og vil etter omstendighetene kunne reise spørsmål knyttet til virkninger for glasiologiske og geologiske prosesser, f.eks. økt avsmelting. Det er opplyst at det i 2015 ble tatt ut ca. 55 tonn med is, mens det for 2018-sesongen planlegges med et øvre årlig uttak på 85 tonn is. Om etterspørsel blir større enn forventet, økes uttaket. Det fremgår av forslag til planprogram at man ved en fremtidig normaldrift kan se for seg et uttak på ca. 3600 kubikk (ca. 3312 tonn is), med en uttaksperiode fra 1. juli til 1. november.

Aktiviteten forutsetter bruk av anleggsmaskiner og kjøretøy, både for å ta ut isen og for frakt videre til lager og distribusjon. Transporten har skjedd/skal skje både med lastebiler og helikopter. Støy fra motorkjøretøy og luftfartøy høres over store avstander i åpent fjellterreng, og kan påvirke både dyre- og fugleliv, friluftslivsinteresser og øvrige innbyggere. Nemnda registrerer ut fra forslag til planprogram at det også er tale om oppføring av midlertidig camp (brakker m.v.), og at det er aktuelt med lagring av biodiesel/miljøbensin i området.

Selv om aktiviteten er begrenset til deler av året, installasjoner vil være av midlertidig karakter og spor i isen etter uttaket skulle bli borte etter hver vinter, så finner Klagenemnda det klart at kravet gjelder miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, slik mil. § 16 første ledd er å forstå. Virksomheten plikter dermed å besvare kravet fra klager.

Er informasjonsplikten oppfylt, jf. mil. § 18?

Den som får krav om miljøinformasjon kan utlevere informasjonen i den formen vedkommende anser hensiktsmessig, jf. mil. § 18 første ledd. Informasjonen skal være dekkende og forståelig i forhold til

¹ https://www.meloy.kommune.no/Global/Plan%20og%20utvikling/Planer/Svaice/Planprogram_06122017.pdf

det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for, jf. mil. § 18 annet ledd. Dersom forespørselen kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelig offentlige registre, rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit.

Innklagede har i dette tilfellet vist til at informasjonen ikke er tilgjengelig informasjon før kommunen har behandlet reguleringsplanen for området sommeren 2018. Til Nemnda har innklagede videre svart at selskapet ikke har data som tilsier at denne virksomheten kommer til å medføre en belastning for naturen. Nemnda mener at dette ikke kan anses som et fyllestgjørende svar iht mil. § 18, all den tid selskapet allerede har gjennomført aktivitet i 2015 og det er uklart når behandling av reguleringsplanen vil kunne skje.

I ettertid av svaret til informasjonssøker har innklagede fått utarbeidet et forslag til planprogram, som er sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn bl.a. på kommunens hjemmesider. En eventuell kommende reguleringsplan med konsekvensutredning vil bli lagt ut til offentlig ettersyn iht. plan- og bygningsloven § 12-10. Etter fremdriftsplanen i forslaget til planprogram, skal høring av planen skje fra slutten av april. Når det gjelder allerede gjennomført aktivitet, er Nemnda videre kjent med at det er utarbeidet bl.a. støyrapporter og støyberegninger. I vedtaket om dispensasjon er det også satt vilkår om evaluering av tiltaket og dets virkninger for isbreen, reindrift, friluftsliv og natur/miljø i området, herunder evaluering av støy fra helikoptertransporten. Nemnda er ikke kjent med om evalueringen er gjennomført, men legger til grunn at denne også vil kunne inneholde miljøinformasjon som klager har bedt om.

Nemnda legger til grunn at Svaice har plikt til å ha kunnskap om miljøpåvirkninger av sin aktivitet og at det foreligger informasjon om miljøpåvirkningen spredt i ulike dokumenter og vedtak. Nemnda er derfor ikke enig i at etterspurt informasjon ikke er tilgjengelig før kommunen har behandlet reguleringsplanen for området. Nemnda legger til grunn at Svaice må besvare informasjonskravet ut fra den kunnskapen som Svaice har nå. Klager vil kunne be om mer miljøinformasjon når konsekvensutredninger og reguleringsplanen foreligger på et senere tidspunkt. Formålet bak miljøinformasjonsloven er å sikre allmenheten miljøinformasjon for å gjøre det lettere å påvirke beslutningsprosesser. Dette er bakgrunnen for at klager kan kreve informasjon nå og ikke kan henvises til å vente til saken er ferdig utredet.

Saksbehandlingskrav

Av mil. § 18 femte ledd fremgår at dersom et krav om miljøinformasjon avslås, skal virksomheten vise til den bestemmelsen som er grunnlag for avslaget, opplyse om adgang til frist for å kreve nærmere begrunnelse, og om klageadgang og klagefrist. Nemnda registrerer at innklagede ikke har fulgt disse saksbehandlingsreglene, men kan ikke se at dette har noen betydning for utfallet av saken her.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Svaice AS må innen 30 dager fra vedtaket er mottatt gi Lars Engebretsen miljøinformasjon om:

- **Svaice AS' virksomhet med å hente ut og omsette is fra Svartisen, særlig mulige konsekvenser virksomheten kan ha for miljøet rundt isbreen, knyttet til selve utvinningen og transporten.**
- **Hvilke vurderinger som er gjort om forholdet mellom virksomheten og regler til beskyttelse av miljø, naturmangfold og bærekraft.**

Informasjon må gis både for allerede gjennomført aktivitet og for fremtidig, planlagt aktivitet.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 2. mai 2018 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

15. mai 2018

Hans Petter Graver
Ina Lindahl Nyrud
Elin Vestrum
Maren Esmark
Andreas Pihlstrøm
Torgrim Fjellstad
Trude H. Nordli